

گلستان / مازندران / کیلان

مریم احمدی شیروان
عکس‌ها: محمد سلطانی

گل‌های لاله مردابی، منظره ثابت آبگیرها در شمال کشور است

لاله‌های شمالی

مشاهده می‌شود. گل‌های لاله مردابی عموماً در تابستان شکوفا و به رنگ‌های سفید، صورتی یا ارغوانی دیده می‌شوند، گل‌ها همزمان نر و ماده هستند و گرده‌افشانی با کمک سوسک‌ها و حشرات انجام می‌شود. عمر هر گل حدود سه روز است که صبح‌ها باز و شب‌ها بسته می‌شوند.

در تالاب انزلی در قسمت‌های مرکزی تالاب، در منتهی‌الیه غربی تالاب و در حاشیه جنوبی آن، رویشگاه‌های این گیاه قرار دارند. از این گیاه در کشورهای جنوب غرب آسیا به عنوان یک ماده مغذی در فرایند تولید غذا استفاده می‌شود. این گیاه در ساقه خود، مقدار قابل توجهی مواد قندی و ویتامین دارد؛ از این رو می‌شود از آن به عنوان یک ماده غذایی هم استفاده کرد.

این گیاه زیبا همچنین نقش مؤثری در تجزیه مواد شوینده و شیمیایی دارد که کاهش آن تهدیدهای زیست محیطی بیشتری را به تالاب وارد می‌کند.

قوهای مهاجر علاقه فراوانی به تغذیه از دانه این گیاه دارند. اغلب در فصل زمستان این پرند در رویشگاه‌های لاله مردابی دیده می‌شود.

● لاله مردابی هم در خطر انقراض است

این روزها متأسفانه لاله‌های تالابی در فهرست گیاهان در معرض خطر انقراض قرار گرفته است.

چندین عامل سبب شده تا این گیاه بومی آبگیرهای شمال کشور، روز و روزگار خوشی نداشته باشد.

● هر جا آب‌بندی باشد، لاله مردابی هم هست

گل لاله تالابی یک گیاه چند ساله و آبزی است و در استخرهای کم‌عمق، دریاچه‌ها، تالاب‌ها و باتلاق‌ها وجود دارد. این گیاه دارای ریشه‌های محکمی است که این ریشه‌ها درون گل و لای موجود در کف آب قرار می‌گیرند و از طریق ساقه‌های بلند خود به برگ‌های شناور متصل می‌شوند. گیاه لاله تالابی دارای ارتفاع ۱/۵ متر و عرض آن به ۳ متر می‌رسد. برگ‌های گیاه بزرگ بوده و قطری در حدود ۶۰ سانتیمتر دارند که در سطح آب شناور هستند و حاشیه برگ‌ها موج‌دار است. بعضی مواقع برگ‌های لاله تالابی چند سانتیمتر بالاتر از سطح آب قرار می‌گیرند.

لاله تالابی از گونه‌های بومی زیست‌بوم‌های آبی در شمال کشور است. معمولاً هر جا آب‌بندی باشد، می‌شود گیاه لاله مردابی را هم دید. این گیاه برگ‌های پهنی دارد. در وسط گل‌های این گیاه، کلاله‌ای وجود دارد که پس از ریزش گل، رشد کرده و بذر گیاه را تولید می‌کند. این بذر که در گویش‌های شمال کشور «سله‌باقلا» نام دارد، توسط سودجویان چیده و به بازار عرضه می‌شود.

● لاله مردابی روزها باز می‌شود و شب‌ها بسته

آغاز دوره گلدهی لاله آبی تیرماه و پایان دوره گلدهی اواخر تابستان است. لاله مردابی از گیاهان شناوری است که ریشه آن در داخل آب قرار داشته و ساقه و برگ‌ها و گل در خارج از آب اما در تماس با آن یعنی به شکل شناور در سطح آب

با گلبرگ‌های گویشتی سرخابی و برگ‌های گرد پهن، لاله تالابی تقریباً در همه خطه شمالی کشور دیده می‌شود؛ گیاهی که عموماً به نام گیاه دیگری شناخته می‌شود. یکی از اشتباه‌های رایج، یکی دانستن این گیاه با «نیلوفر آبی» است. با وجود شبیه به هم بودن، اما لاله تالابی شاخصه‌ای دارد که او را از نیلوفر آبی متمایز می‌کند. در مرکز گل‌های لاله تالابی، یک هسته باقلا مانند وجود دارد که در نیلوفر آبی دیده نمی‌شود. این گزارش درباره همین گیاه تماشایی است.